

Resultat från statligt finansierad återvätning, 2021 och 2022

På uppdrag av Naturvårdsverket utför SLU årliga beräkningar av effekten av de återvätningsaktiviteter som utförts inom ramen för Lokala naturvårdssatsningen, Lokala vattenvårdsprojekt, Skogsstyrelsens återvätningsprogram, Landsbygdsprogrammet, Åtgärdsprogram för hotade arter, Åtgärder för värdefull natur och andra stödformer. Här följer en kort sammanställning av deras analyser.

Resultat 2021

Sammanlagt 281 objekt omfattande drygt 1 800 hektar återvättes under året vilket beräknades ge en sammantagen utsläppsreduktion på 2,5 kiloton CO₂-ekvivalenter (tabell 1). Arealen utgjordes av 37% skogsmark, 20% åkermark, 15% övrig öppen mark (betesmark) och 25% öppen våtmark, resterande marker inom påverkad områden utgjordes av vattendrag och sjöar. Av den totala arealen som åtgärdades klassades 830 hektar (42%) som torvmark enligt SGU:s jordartskarta. Negativa tal innebär att återvätningen ledde till ökade utsläpp.

Tabell 1. Beräknad utsläppsreduktion för återvätning 2021.

Län	Antal objekt	Areal (ha)	Torvareal (%)	Utsläppsreduktion (ton CO ₂ e)
Blekinge	5	20	59	161
Dalarna	13	64	75	124
Gotland	6	181	6	479
Gävleborg	21	283	81	97
Halland	7	4	10	4
Jämtland	1	7	78	1
Jönköping	15	141	41	651
Kalmar	33	156	21	318
Kronoberg	3	7	24	-2
Norrbottn	7	67	59	-39
Okänd	13	8	20	-5
Skåne	39	34	30	160
Stockholm	5	16	95	120
Södermanland	18	91	26	519
Uppsala	4	277	37	-338
Värmland	30	139	75	-34
Västerbotten	11	67	30	-69
Västernorrland	4	116	78	31
Västmanland	2	7	51	11
Västra Götaland	15	32	8	108
Örebro	11	104	49	151
Östergötland	18	35	43	81
Totalt	281	1856		2 528

Resultat 2022

Sammanlagt 531 objekt omfattande drygt 2 100 hektar återvättes under året vilket beräknades ge en sammantagen utsläppsreduktion på 3,9 kiloton CO₂-ekvivalenter (tabell 2). Det kan jämföras med 2021 då 281 objekt omfattande drygt 1 800 hektar återvättes, antalet återvätta objekt har alltså nästan fördubblats medan den återvätta arealen bara ökat marginellt (med andra ord har snittstorleken på objekten minskat).

Den under 2022 återvätta arealen utgjordes av 56% skogsmark, 5% åkermark, 6% övrig öppen mark (betesmark) och 30% öppen våtmark, resterande marker inom påverkade områden utgjordes av vattendrag och sjöar. Av den totala åtgärdsarealen klassades närmare 1 500 hektar (69%) som torvmark, vilket är en betydande ökning från året innan.

Tabell 2. Beräknad utsläppsreduktion för återvätning 2022.

Län	Antal objekt	Total areal (ha)	Torvareal (ha)	Utsläppsreduktion (ton CO ₂ e)
Blekinge	9	13	3	-4
Dalarna	8	40	36	97
Gotland	21	38	8	-50
Gävleborg	11	457	386	483
Halland	14	194	49	197
Jämtland	19	42	37	46
Jönköping	18	46	40	169
Kalmar	36	104	38	108
Kronoberg	15	32	25	200
Norrbottn	22	7	7	6
Skåne	119	83	41	239
Stockholm	40	98	60	134
Södermanland	80	96	41	425
Uppsala	8	13	9	38
Värmland	15	84	29	53
Västerbotten	16	76	68	71
Västernorrland	8	265	219	282
Västmanland	2	2	2	21
Västra Götaland	20	36	25	207
Örebro	23	351	317	1 075
Östergötland	27	70	44	161
Totalt	531	2 148	1 485	3 957

Metod och analys

Uppgifterna om de olika objekten är faktiska observationer (var i landskapet, areal och effekten/vattenhöjningen av återvätningen) som kombinerats med olika kartunderlag. Till exempel används SGU:s jordartskarta för att bedöma hur stor del av ytan som är organogen mark och Nationella marktäckedata för att beskriva ursprunglig markanvändning.

Beroende på hur marken klassificeras används olika förutbestämda värden för hur mycket växthusgasutsläpp som kan förväntas (emissionsfaktorer). De emissionsfaktorer som används för mark före återvätning är de som tagits fram av FN:s Klimatpanel, IPCC, och som används i Sveriges klimatrapporering¹. Emissionsfaktorerna för återvätt mark har kunnat justeras utifrån svensk forskning och hämtas från Skogsstyrelsens rapport om återvätning².

Vissa återvätningar bidrog inte till någon utsläppsminskning och vissa ledde till ökade utsläpp. Återvätning görs av många olika anledningar och syftet med dessa objekt har troligtvis i första hand varit att skapa bättre förutsättningar för biologisk mångfald och andra miljömål, inte att reducera växthusgasutsläppen. De objekt som inte lett till någon beräknad utsläppsminskning ligger framför allt på mager mineraljord.

¹ IPCC 2019, 2019 Refinement to the 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Calvo Buendia, E., Tanabe, K., Kranjc, A., Baasansuren, J., Fukuda, M., Ngarize S., Osako, A., Pyrozhenko, Y., Shermanau, P. and Federici, S. (eds). Published: IPCC, Switzerland.

² Skogsstyrelsen. Rapport 2021 7. Klimatpåverkan från dikad torvtäckt skogsmark effekter av dikesunderhåll och återvätning